

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

27 ביולי 2009

448

ו' באב התשס"ט

עמוד

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (היוועדות חזותית – הוראת שעה)
(תיקון מס' 2), התשס"ט–2009 770

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (היוועדות חזותית – הוראת שעה) (תיקון מס' 2), התשס"ט-2009

- תיקון סעיף 1
1. בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (היוועדות חזותית – הוראת שעה), התשס"ז-2007' (להלן – הוראת השעה), בסעיף 1 –
- (1) ברישה, במקום "שנתיים" יבוא "שלוש שנים";
- (2) בסעיף 65א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996,² המובא בו, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

מקצועי חיזוני שבחן את ההליכים שבוצעו באמצעות היוועדות חזותית, ובכלל זה גם את ההשפעה של קיום הדיונים בהיוועדות חזותית על תקינות ההליך ועל שמירת הזכויות המהותיות של החשוד במהלך הדיון בעניינו.

בהמשך, כאמור, הוארך תוקפה של הוראת השעה בשנה נוספת, עד יום 23 ביולי 2009, וזאת לצורך השלמת המחקר המלווה את היישום הניסיוני של הוראת השעה, שבסופו תישקל האפשרות להפכה, בכפוף לשינויים הנובעים מהפקת לקחיו של היישום הניסיוני, להוראה של קבע.

דיוני הארכת מעצר ושחרור בערובה של חשודים בדרך של היוועדות חזותית מתקיימים, החל מחודש ספטמבר 2007, בבית משפט השלום בתל אביב בלבד, כאשר החשודים נמצאים בבית המעצר באב-יב-כביר.

בימים אלה נעשות פעולות שנועדו לאפשר התחלת יישום מערך ההיוועדות החזותית גם בבית מעצר נוסף. כמו כן העלה המחקר המלווה אפשרות להחלת הוראת השעה גם לגבי דיונים שעניינם הארכת מעצר או שחרור בערובה של עצורים שהוגש נגדם כתב אישום.

יצוין, כי בית המשפט העליון נתן את דעתו לעניין קיום דיון באמצעות היוועדות חזותית בהתאם להוראת השעה, וקבע בפסק דינו בבג"צ 1548/07 לשכת עורכי הדין נגד השר לבטחון פנים ושר המשפטים, מיום 14 ביולי 2008 (תק- על 2008(3), 582, 2008), כי הליך ההיוועדות החזותית אכן עומד בסטנדרטים אשר שומרים על עקרונות המשפט תוך שמירת מלוא זכויותיו של החשוד.

לאור נתוני המחקר המלווה האחרון של היישום הניסיוני, מיום 1 ביוני 2009, שהראה ירידה במספר הדיונים בעניינם של חשודים שנערכו באמצעות היוועדות חזותית בשנה שחלפה לעומת המחצית הראשונה של השנה שקדמה לה, וכדי לבחון את ההשלכות של שימוש בהיוועדות חזותית לגבי אוכלוסייה אחרת – עצורים שהוגש נגדם כתב אישום (ר' פסקה (2) להלן) וקיומם של דיונים באמצעות היוועדות חזותית בבתי משפט נוספים, וכן כדי להמשיך ולבחון את האפשרות להפוך את הוראת השעה

סעיף 1 לפסקה (1)

סימן ז' שעניינו היוועדות חזותית, הוסף לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן – החוק), במסגרת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (היוועדות חזותית – הוראת שעה), התשס"ז-2007' (להלן – הוראת השעה).

בסעיף 2 להוראת השעה נקבע כי תחילתו של סעיף 65א לחוק כנוסחו בהוראת השעה ביום כניסתו לתוקף של תקנות לפי סעיף קטן (ו) של הסעיף האמור, או בתום שישה חודשים מיום פרסומה של הוראת השעה (ד' שבט התשס"ז (23 בינואר 2007)), לפי המוקדם מביניהם. תקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (היוועדות חזותית) (הוראת שעה), התשס"ז-2007, פורסמו ביום ז' באב התשס"ז (22 ביולי 2007), ונקבע בהן כי יחולו החל ביום ח' באב התשס"ז (23 ביולי 2007), למשך שנה. תוקפה של הוראת השעה הוארך בשנה נוספת, עד יום ב' באב התשס"ט (23 ביולי 2009) (ס"ח התשס"ח, עמ' 826).

הוראת השעה מאפשרת לערוך דיון בבית המשפט בבקשה להארכת מעצרו של חשוד או לשחרורו בערובה, באמצעות היוועדות חזותית, ובלבד שמתקיימים לגבי כל התנאים המצטברים האלה: (1) החשוד הוא בגיר; (2) טרם הוגש נגדו כתב אישום; (3) הוא מיוצג בידי סניגור; (4) התקבלה הסכמתו של החשוד לעריכת הדיון בדרך האמורה, לאחר שניתנה לו הזדמנות סבירה להיפגש עם סניגורו פנים אל פנים ולהיוועץ בו. יצוין עוד, כי בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להורות על עריכת דיון בבקשה להארכת מעצר או לשחרור בערובה שלא באמצעות היוועדות חזותית, אף אם התקיימו התנאים האמורים לעיל.

בתחילה, הוראת השעה הוגבלה, כאמור לתקופה של שנה אחת במטרה לבחון במשך תקופה זו, אם הדיונים המתנהלים באמצעות היוועדות החזותית מהווים תחליף ראוי לנוכחות פיזית של חשוד בדיון בבית המשפט בבקשה להארכת מעצר או שחרור בערובה. במסגרת בחינה זו, נערך, במהלך תקופת יישום הוראת השעה, מחקר מלווה של גורם

¹ ס"ח התשס"ז, עמ' 93; התשס"ח, עמ' 826.

² ס"ח התשנ"ו, עמ' 358.

"(ב1) על אף הוראות סעיף קטן (ב)2, שר המשפטים בהסכמת השר לביטחון הפנים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לקבוע כי ניתן לערוך דיון באמצעות היוועדות חזותית אף בבקשה להארכת מעצרו או לשחרורו בערובה, של מי שהוגש נגדו כתב אישום, החל במועד שייקבע בצו; קבע שר המשפטים כאמור, יחולו הוראות סעיפים קטנים (ג) עד (ח), בשינויים המחוייבים, לעניין דיון לפי סעיף קטן זה."

2. תחילתו של סעיף 1 להוראת השעה, כנוסחו בסעיף ו(1) לחוק זה, ביום ג' באב התשס"ט תחילה (24 ביולי 2009).

ד ב ר י ה ס ב ר

מחייבת היערכות ובחינת השלכותיה, מוצע, כי הרחבת השימוש כאמור תיקבע בצו של שר המשפטים בהסכמת השר לביטחון הפנים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לאחר קיום הבחינה וההיערכות כאמור.

סעיף 2 מוצע לקבוע כי תחילתו של התיקון המוצע בסעיף ו(1) להצעת החוק, היינו הארכת תוקפה של הוראת השעה, יהיה ביום ג' באב התשס"ט (24 ביולי 2009), וזאת כדי לשמור על רצף בתחולתה של הוראת השעה.

להוראה של קבע, מוצע להאריך את תקופת תוקפה של הוראת השעה בשנה אחת נוספת.

לפסקה (2)

כדי לאפשר בחינת הרחבת תחולת הוראת השעה לגבי אוכלוסיית עצורים נוספת, כאמור, מוצע לתקן את סעיף 65א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן – חוק המעצרים), המובא בהוראת השעה, כך שיהיה ניתן לעשות שימוש בדיון באמצעות היוועדות חזותית גם בדיונים לגבי עצורים שהוגש נגדם כתב אישום. מאחר שבשלב זה הרחבה כאמור

